

8 Назарбаев Н.А. Программная статья Первого Президента – Елбасы «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания» от 31 января 2017 г.- газета

9 Инновационные технологии в трёхязычном образовании: труды научной школы профессора М.Р. Кондубаевой. – Алматы: «Ұлағат», 2015, с. 8-40.- учебное пособие

References:

1. Kunanbaev A. *Polnoe sobranie sochineni (2-h tomah)*. – Almaty, 2002, -368 s.-kniga
2. Kunanbaev A. *Slova nazidani*. – M: Ruski raritet, 2006. - 426 s.- kniga
3. Orynbekov M.S. *Filosofskie vozzrenia Abaia*. – Almaty:Gylym, 2012. - 334 s.- kniga
4. Mamyrbekova A.S. *Nravstvennyi optimizm Abaia*, Almaty: Mysl, 2007. - № 8. -116 s.- jurnal
5. Solodova E.A. *Novye matematicheskie modeli obrazovatelnyh prosesov.// Sinergetika. Buduşee mira i Rosii. Pod red.Malinovskogo G.G.* – M. , İzd-voLKI, 2008, – 384.- kniga
6. Kondubaeva M.R., Ongarbaeva A.T. *The problem of correctness and reliability of the study in trilingual education Opción, Año 34, No. 85-2 (2018): 517-543- stätä*
7. A.T. Ongarbaeva, M.R. Kondybaeva, R.M. Sebeпова, B.U. Smanov, G.S. Karimova. *Leaner-centred three language teaching methodology realization in the republic of kazakhstan educational system. Journal of Language and Literature, ISSN: 2078-0303, Vol. 6. No. 4. November, 2015- stätä*
8. Nazarbaev N.A. *Programnaia stätä Pervogo Prezidenta – Elbasy «Vzgläd v buduşee: modernizasia obşestvennogo soznania» ot 31 ianvarä 2017 g.- gazeta*
9. *İnnovatsionnye tehnologii v tröhäzychnom obrazovanii: trudy nauchnoi şkoly profesora M.R. Kondubaevoi.* – Almaty: «Ülağat», 2015, s. 8-40.- uchebnoeposobie

MPHTI 17.07.41.

<https://doi.org/10.51889/2020-2.1728-7804.62>

Ермаганбетова З.¹

¹Қорқыт ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университеті,
Қызылорда, Қазақстан

МЫРЗАБЕК ДҮЙСЕНОВТИҢ КҮНДЕЛІК ЖАЗБАЛАРЫ

Аңдатпа

Мақалаға қазақ әдебиеттану ғылымының көрнекті өкілі, қазақ прозасында өзгеше қалам тартқан жазушы, сыншы - Мырзабек Дүйсеновтің шығармашылығы арқау болған. Өңгіме, повесть, роман тәрізді әдеби жанрларға қалам тербеген жазушы өмір бойы күнделік жазуды дағдыға айналдырған. Автор қаламгер шығармаларының ерекше қырларына тоқталып, күнделік-эсселерінің көркемдік, тақырыптық өзгешеліктеріне талдау жасайды. Танымал тұлғалар Әзілхан Нұршайықов, Рахманқұл Бердібаев, Тұрсынбек Кәкішев арасындағы достық, рухани, шығармашылық қарым-қатынастардың мән-маңызы ашылады..

Мақалада жазушы өмір сүрген ортадағы оқиғалар мен куә болған жайттар, танымал тұлғалар өмірі, ғылым, әдебиет, мәдениет мәселелері де қарастырылған. Қарымды қаламгердің тарихи-танымдық деректерге құрылған жазбаларының оқырман үшін құнды дүние екендігі жайында тұжырымдар жасалады.

Түйін сөздер: қаламгер қарымы, шығармашылық шеберлік, күнделік-эссе, тарихи-танымдық деректер

Yermaganbetova Z.¹

¹ Korkyt Ata Kyzylorda state university,
Kyzylorda, Kazakhstan

DIARY RECORDS OF MYRZABEK DUSENOV

Abstract

The article was based on the work of Myrzabek Duissenov, an outstanding representative of the Kazakh literary science, a writer and critic who wrote differently in Kazakh prose. Writing in literary genres such as

short stories, novels, novels, the writer has become a lifelong diary writer. The author focuses on the peculiarities of the author's works and analyzes the artistic and thematic features of his diary-essays. The essence of friendly, spiritual and creative relations between celebrities Azil Khan Nurshaiikov, Rakhmankul Berdibayev, Tursynbek Kakishev will be revealed.

The article deals with the events and experiences of the writer's life, the lives of celebrities, science, literature and culture. It is concluded that the author's writings on historical and cognitive data are valuable for the reader.

Keywords: potential of a writer, creative workshop, diary-essay, historical and cognitive data

Ермаганбетова З.¹

*¹ Кызылординский государственный университет имени Коркыт Ата,
Кызылорда, Казахстан*

ДНЕВНИКИ МЫРЗАБЕКА ДҮЙСЕНОВА

Аннотация

В этой статье рассматривается творчество выдающегося ученого, писателя критика Мырзабека Дүйсенова. Писатель который написал в разных литературных жанрах много рассказов, повестей и романов, всю свою жизнь посвятил написанию дневника. Автор анализирует художественные и тематические различия дневников-эссе творческих людей. В статье описывается дружеские, духовные, творческие взаимоотношения знаменитых людей, как Азилхан Нуршайиков, Рахманкул Бердибаев, Турсынбек Какишев.

В статье рассматриваются события и опыт жизни писателя, жизни знаменитостей, науки, литературы и культуры. Сделан вывод о том, что работы автора по историческим и познавательным данным ценны для читателя.

Ключевые слова: потенциал писателя, творческое мастерство, дневник-эссе, историко-познавательные данные

Кіріспе. Күнделік жазған қазақ жазушылары аз емес. Олардың кейбірі асыл мұра ретінде ұрпақ кәдесіне жарауда. Күнделікті алғаш қолданған Шоқан Уәлиханов болатын. Сондай тағылымды жазбалар қатарын қазақтың белгілі ақын-жазушылары Ғ.Мүсірепов, Ә.Тәжібаев, М.Қаратаев, М.Мұқатаев, М.Әлімбаев, Ә.Нұршайықов, Қ.Мырзали, М.Дүйсенов т.б. толықтырды десек артық айтқандық емес. Әсіресе, халық жазушысы Ә.Нұршайықов күнделік жазуды өмір бойы машығына айналдырған. Оның «Өмір өрнектері» деп аталатын әдеби күнделігінде 1953-1986 жылдар аралығында жазғандары топтастырылған.

Ақын Мұзафар Әлімбаев «Көңіл күнделігінде»: «Күнделік – тірліктің күйкі күйбендері емес, маңызы бар, мәні бар, өзің үшін ғана емес, өзгелер үшін де керектілерді қағазға түсіре жүру. Кейін естелік жаза қалса да, публицистикалық толғаныстарға барғанда да, өлеңге дастандар керек болғанда да солар кәдеге жарап қалады екен» [1, 136.], - деп ой түйеді. Сондай мән-маңызы бар дүниелерді қойын дәптеріне ерінбей-жалықпай, өмірден өткенше жазып жүрген жазушы, ғалым Мырзабек Дүйсенов дер едік.

Сыр өңірінің тумасы сыншы М.Дүйсеновтің қазақ әдебиеті мен ғылымының дамуына қосқан үлесі зор. Ол республикалық мерзімді басылымдарға түрлі жанрда мақалалар жазған. «Лениншіл жас», «Қазақ әдебиеті» газеттеріне әдеби зерттеу, сын мақала, рецензия, ал «Пионер» журналына балаларға арнап әңгімелер жариялап тұрған. Бірнеше ғылыми еңбектер мен повестер жинағының авторы. Мәселен, «Біз күн перзентіміз», «Бір аспанның астында», «Ғасырлар сыры», «Гүлжан сүйеді», «Ана махаббаты», «Қалыңдық», «Ант», «Меймандар», «Үміт» кітаптарының оқырмандар үшін танымдық-тағылымдық мәні зор. Осындай қыруар жұмыс тындыра жүріп, арасында уақыт тауып, күнделікті де үзбей қағазға түсірген еңбекқор жан екенін байқаймыз. Оған М.Дүйсеновтің 80 жылдығы қарсаңында жарық көрген «Жылдар мен сырлар» атты екі кітаптан тұратын күнделік-эссесін оқығанда көз жеткіздік. Қырық жыл бойына (1945-1985жж) үздіксіз күнделік жазу екінің бірінің қолынан келе бермейтін іс.

Әдістеме: Мақаланы жазу барысында жазушы шығармашылығы туралы айтылған ойлар жинақталып, ғалымдардың пікірлері негізге алынды. Қаламгер шығармаларына салыстыру, талдау жұмыстары жасалынды. Қаламгер М.Дүйсенов жазбаларында өзі өмір сүрген қоғамдық ортадағы

көзімен көрген оқиғалар мен куә болған жайттарды сол қалпында боямасыз бере білген. Өзі қызмет атқарған әдеби ортадағы замандастарының сырт-пішіні, мінез-құлқы, іс-әрекеті сондай-ақ, түрлі адамдармен етене танысып, олардың бастарынан өткен оқиғаларды білгенде туған ой ұшқындары, теңеу, түйін, тұжырым, мөлтек әңгімелер күнделікке арқау болған. Оларында әдебиет, мәдениет, тарих, тіл білімі мәселелері жайындағы ой-толғамдары, мәні бар тарихи-танымдық дерек көздер мол ұшырасады. Сонымен бірге әдеби-ғылыми прозаның 1950-80 жылдардағы шынайы ақиқаты жазылған бұл естелік-күнделіктегі ойлар М. Дүйсеновтің сол кездегі, сол сәттегі түсінік деңгейінің көрінісі деп қабылдадық.

Көркем шығармаға бергісіз күнделікті оқи отырып, ғалымның туған жері, отбасы, студенттік жылдардағы өмір жолдарынан хабардар боласың. Екі кітапқа жүк болған күнделік-эссенің алғашқы жолдары 1945 жылдың 3-мамырынан басталады. Мұнан Сыр өңіріне танымал қобызшы Нышанның аузынан шыққан жыр-термесін тыңдап, бірер шумақ өлеңін жаттап алатын бозбаланың бейнесін көреміз. Әр құбылыстың сырын тереңірек білуге құштар зерек бала әкесінен туған жерге қатысты атаулар тарихын сұрап біледі. Ол жайында 1946 жылы жазылған күнделігінде: «Ұлы Отан соғысының алдында Сұлутөбедегі әкемнің інісі Тәкеш ағамыздың үйінде жатып екі жыл оқыдым» деп жазады. «Сарысу өзенінің «Алатағы белең» деп аталатын жайлауына көшіп келгенімізге үш-төрт күн болған-ды. Өзеннің екі жағы тақтайдай жазық. Шығыс жақта мұнартып «Таңбалы тас» тұр. Ол алыстан кішігірім тау сияқты болып көрінеді.

Исабек әкемнен оның неге «Таңбалы тас» деп аталатынын сұрап едім:

- Сондағы тастарда аттың, бұғының, арқардың таңбалары бар. Сондықтан «Таңбалы» деп аталған-ды»[2, 14б.], -дейді.

Арманшыл Мырзабек жас кезінен қазақтың қара домбырасына әуес болып, жыршы болуды армандаған. Әкесі айтатын естіген жыр, дастандарды жатқа айтып, домбырада Сыр өңірі жыршыларының мақамына салып айтуды үйренгісі-ақ келетін. Тіпті қазақы ырымға да жүгініп, бала кезінде домбыраны басына жастанып ұйықтайтын көрінеді. Бұл турасында күнделігіне: «Бір күлше нан, бір шүйке мақтамен домбыраны жастанып ұйықтаса домбырашы болады екен дегенді естіп едім. Ешкімге білдірмей оны істедім. Ертеңіне ерте тұрып басыма жастаған домбыраны алдыма өңгеріп, қос ішекті қағып-қағып жібергенде перне басқан сол қолым өзінен-өзі жоғарылы-төменді жылжып, күй күмбірлеп кете беретін шығар-ау деп күткенмін. Жоқ, ондай ештеңе байқалмады», -деп жазған Мырзабек өнерге біртабан жақын болып өседі. Оның әп-әдемі дауысы бар әншілігін, шебер күйшілігін досы Т.Кәкішев те растайды[3, 6б.].

Студенттік жылдарда жатақханада бірге жатқан досы Әзілхан Нұршайықов жайында да қызықты мәліметтер мол. «Міне тағы есік ашылды. Терезе алдындағы тумбочка үстіне сарт еткізіп бірдеңені тастай берген дәу де болса Әзілхан болар-ау. Күнде кітапханадан кітап тасиды. Ол бірден менің көрпемді ашты.

– Тамаққа бардың ба? - деді биязы дауыспен.

– Жоқ. Сені күтіп жатырмын.

Оның жасы менен үлкен болса да құрдас кісіше қалжыңдасып, “сенге” көшіп кеткеніме көп болған жоқ. Оған бұл да ренжімейді» [2, 33б.].

«Махаббат қызық мол жылдардағы» кейіпкерлердің прототиптері осы күнделікте түрлі оқиғалар арнасында іс әрекеттерімен көз алдына келеді. Мәнтәй, Төлеу, Сағат, Халима бейнелері жазушының бар жайды өз көзімен көріп-білген, сол тұстағы сезімін табан астында қағазға түсіргендігімен шынайы жазылған. Бұлары естелік емес. Естелікте кейбір көріністер ұмыт қалып, не болмаса араға уақыт түскендіктен көзқарас, таным, сезіну әсері де өзгеруі мүмкін. Ал, күнделікте сол сәттегі жай өзгермей түседі. Ең алдымен мұнда жазушының өз бейнесін көруге болады. Аңғал, достыққа адал, қысылтаяң шақта көмек қолын аямайтын, кейбір сәттерден әзілімен жол тауып кететін, қажет жерінде сықақ өлеңді де оңай ұйқастыра салатын шешендігі бар өнерлі жан азаматтық қырынан көрінеді. Әсіресе, айтыс өнерінің дамуына ықпал етуші, талапты жас ақындардың қадамына тілекші, әдебиет жанашыры ретінде танимыз.

1971 жылы жазған күнделігінде былай депті: «Өткен жылы “Лениншіл жас” газетінен Ақұштап Бақтыгерееваның бір топ өлеңдерін оқып, қатты риза болдым. Дегенмен, жастар, әсіресе, поэзияда бір-бірінен қара үзіп кете алмай жүргендігі де сезіледі. Өзі жас болып, шығармасы жасымыс болғанға не жетсін!» десе, 04.11.78 жылғы жазбасында Құлан-Аян Құлмамбеттің ұрпағы оныншы сыныпта оқитын Райхан Нәкеева деген суырып салма ақын қыздың табылғанын айтады. Сол сияқты танылмай тасада жатқан дарындарды ел ішінен іздеп, таныту керектігін ескертеді.

Нәтижелер:Мақалаға негіз етіп алып отырған күнделіктен жазушының өзіне тән стильдік ерекшелігі, суреткерлік қолтаңбасы айқын танылып отырады. Кеңестік кезеңдегі әдеби шығармашылық ортаның тыныс-тіршілігі нақты фактілер арқылы баяндалады. Өзінің кейіпкерлерін барынша шынайы қалпында көрсетеді. Қазақ әдебиетінің көрнекті өкілдері М.Әуезов, Ғ.Мүсірепов, Ғ.Мұстафин, С.Мұқанов туралы мағлұматтар, Қ.Аманжолов, Ә.Тәжібаев, М.Қаратаев, М.Базарбаев, М.Иманжанов, С.Мәуленов, Қ.Жұмалиев, І.Кеңесбаев өнер шеберлері К.Бәйсейітова, А.Жұбанов, С.Қожамқұлов жайындағы мәліметтер қызыға да тұшына оқитын жазбалар. Әсіресе, бірге жүрген достары Ә.Нұршайықов, Т.Кәкішев, Р.Бердібаев ағаларымыз жайында жазғандарынан оқырман олардың арасындағы достық, адамгершілік, азаматтық, рухани қарым-қатынастардың шынайылығына тәнті болады. Нағыз дос, жолдастың қандай болу керектігінің рухани үлгісі іспеттес.

М.Дүйсенов университетте оқып жүргенде Ахмет Жұбановтан дәріс алған. Дәрісі қызықты әңгімеге бергісіз ғалымның сөз саптауы, тереңнен тартып айтар жан-жақты білімі, өзін-өзі ұстауы, аудиториямен қарым-қатынасы қызығарлықтай. Оған өзі де іштей қызығушылықпен қарайтын болса керек. Ол жайындағы ойларын былай деп түсіріпті: «Ахаңның талай әңгімелерін тыңдап келемін. Осылай ақырын ғана бипаздап сөйлеп, арасына зілсіз әзіл-қалжың қосып айтқанда, кісіні еріксіз баурап алады. Бүгінгі ғылыми хабарламаның өзін ол кісі осылай қызықты бастады. Мен әрі тыңдап, әрі күнделік жазып отырмын. Кәдеге жарар бір ойын, бір тапқыр сөзін қалт жібермеуге тырысамын. Өттең тіл жүйрік, қол шабан. Үлгере бермейді». Бұдан автордың әрбір сәттегі ойларын, көңіл-күй сезімдерін нақпа-нақ сол мезетінде түсіретіндігін аңғардық. Танымдық деректерге толы қаламгер күнделігінде оқырманды елең еткізерлік жайт бар. 1967 жылы қазан айында жазбасында поляк зерттеушісі Адольф Янушкевичтің «Дневники и письма» кітабын оқығандағы мынадай деректерді келтіреді: «Янушкевичті оқи отырып таң қалған жайым бар. Ол күнделігінде Біздің Зураның (Зура деп отырғаны жұбайы) үлкен атасы Тұрсын туралы да жазыпты. Атамыз Тұрсынов Дәріғұлдың әкесі Әбен, оның әкесі осы Тұрсын. Олардың жері Ағадыр, қазіргі Шет ауданы. Тұрсын сол аймақтағы аса бай кісі, жылқылы бай болған. 2 август күнгі естелігінде Тұрсынның үйінде қолжазба кітап-шежіре барын еске алады» [3, 217б.]. Осы деректі журналист Ержан Уайс «Сұлу сөздің сардары» естелік-мақаласында «Зураның әкесі Дәріқұл Тұрсынов – Алаш ардақтыларының бірі. Арғын атаның белді ұрпақтары Абайдың әкесі Құнанбай сұлтанмен замандас әрі, ағайындас болған»[4, 92б.],- деп толықтыра түседі. Сонымен бірге күнделікте әдебиет, мәдениет, фольклордың даму, қалыптасу жолдары, проблемалары қозғалады.

Талқылау.Әдебиет сыншысы М.Дүйсеновтің назарынан сол кезеңде жарық көрген әдеби-көркем шығармалар мен мерзімді баспасөз бетіндегі материалдар тыс қалмаған. Қаламгердің өз шығармашылығындағы көркем туындылар, ғылыми-зерттеу еңбектері мен мақалаларының жазылу барысы, пікірлері де күнделікке негіз болған.

Қаламгер әдеби туындыларға сыни пікір жазумен бірге, өзінің шығармаларына жазылған сынды да дұрыс қабылдай біледі. Өйткені «сын шын болсын» деген қағиданы берік ұстанады. Ол туралы: «Қадырдың мақаласындағы сындардың дұрыс емес жерлері жоқ емес еді. Тіпті ол байқамаған жайларды кейін өзім байқаған едім. Әдетте түйе «желеді» ғой, ал мен оны “шауып ала жөнелді” деп жазыпшын. Түйе жарысты көргенім бар, онда түйе кәдімгідей шабады, бірақ соның өзінде “шабады” деген сөз түйеге қолданылмайды. Соны қалай жіберіп алғанымды өзім де білмеймін.

Жалпы, жазушы сын көрмей өспейді дегенге мен өзім ден қоямын. Әдебиет тарихын зерттей жүріп, бұрынғы буындардың бір-бірлеріне қандай ауыр сындар айтқанын білдім. Бірақ, сол дамудың кілті емес пе? Ширатар, ширектірар қозғаушы күш емес пе? Тек сын әділ болсын де», -деп шығармаға шынайы сын болғанда ғана ширайтыны жайында ой түйеді.

Күнделікте автордың пәлсәпалық ойларын аңғарамыз. Мәселен: «Аңқау адам әдетте адал келеді ғой. Дүниеде өтірік ұялған болып, майысып тұрған кісі қиын», «Жағдайды күтпеу керек, оны өзін еңбегіңмен жеңіп алуың керек»-деген түйіндеулері соған айғақ.

«Көркем тілмен жазылған күнделік – әдебиеттің алтын қазынасы»,-дейді ғалым Б.Омарұлы[4, 60б.]. Расында да, жазушы жазбаларының тілі жеңіл, көркем шығармадай бір деммен оқылады. Әсерлерін бейнелі сөздермен, кестелі көркем тілмен өрнектеуді де ұмытпайды. Әсіресе, табиғат көрінісін суреттеуге шебер-ақ. Мысалы: «Дала көкпеңбек, уыз қалпында. Алматыда тұрып табиғаттың сұлу жерлерін аралап, көрмейді екенбіз ғой, тегі. Есік өзені тау жыраларын тіліп, сонау тереңде сарқырап жатыр. Жаңбырдан кейінгі дымқыл ауа да саумал қымыздай жұп-жұмсақ»,- десе, енді бірде: «Жер бауырлаған қою бұйра бұлт бірден құйындата келді. Зәулім теректердің бастары ырғалып, жапырақтары *сыбдырлағандай* болды. Көше шаңғытып бара жатыр. Қалың нөсердің жақындап қалғаны сонша, дымқыл ауаның лебі анық сезілді»,- деп бейнелейді.

Қаламгер күнделігінде теңеуді сәтті қолданған. Мәселен: «Әлгінде ғана ірілігі таудай болып, күйініп тұрған Әскен қазір жұдырықтай ғана болып, жүгіре басып директордың кабинетіне келді» немесе «Неше түрлі бастар бар екен, лупамен іздесең де жалғыз қылтанақ таптырмайтын бастар, төбесі дөңгеленген қасқа бастар. Бұзау жалағандай жылтыр, дауыл үйіргендей дудар бастардың да түрлері көп»

Мәтіндегі ойды ашу үшін «Ат болар құлын мүшесінен белгілі», «Жүгі жеңіл есек жатаған келеді», «Ұлық болсаң кішік бол» т.б. мақал-мәтелдерді орынды қолданумен бірге, өзі де «Жаманның артында қарыз жүреді, жақсының артында арыз жүреді», «Еңбексіз ғылым жеміссіз ағашпен тең» деген сиқты нақышты тіркестерді туғызып отырған. Баяндауда диалогтық фрагменттерді жиі енгізіп отырады. Кейбір оқиғаларды диалог арқылы өрбітіп, мәселенің мәнісін ашады. Ойды нақтылап, түйіндеп жеткізуде публицистикалық тәсілдерге жүгінеді. Сондай-ақ, ойшылдардың пікіріне сүйене жазу да қаламгердің талғампаздығын аңғартады.

Қорытынды. Біз жазушының күнделік жазбаларын негізге ала отырып, көркемдік, тақырыптық ерекшеліктерін айқындауға тырыстық. Ондағы шағын әңгіме-диалогтар мәнділігімен қызықтырады. Әдебиет, ғылым, тарих, өнер тақырыбындағы мол дерекке толы жазбалар оқырман үшін құнды дүниелер. Қаламгердің досы әрі әріптесі профессор Т.Кәкішев: «Мырзабек Дүйсенов күнделігі орыс әдебиетіндегі Панаеваның жазбаларынан кем болмайтынына көзім әбден жетеді, өйткені оның әдебиет пен ғылым саласындағы араласқан дәуірі ең бір қиын да, қиянкескі, өз ойынды ашық айта алмайтын бітеу жараның заманы еді ғой»[3, 126.], -дейді. Мырзабек Дүйсеновтің күнделіктері қазақ руханиятына қосылған қымбат қазына деп білеміз. Қарымды қаламгер шығармашылығын публицистикалық тұрғыдан зерделеу болашақтың еншісінде.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

- 1 Әлімбаев М. *Көңіл күнделігі*. - Алматы. Қазақстан, 1989.-180 бет.
- 2 Дүйсенов М. *Жылдар мен сырлар. Күнделік эссе. I кітап*. - Қызылорда: «Полиграфия» баспа үйі, 2006. -237 бет
- 3 Кәкішев Т. *Дос сыры // Дүйсенов М. Жылдар мен сырлар. Күнделік эссе. II кітап*. - Қызылорда: «Полиграфия баспа» үйі, 2006. -217 бет.
- 4 Тоқтағазин М. *Бекзат болмыс: Естеліктер, эсселер, ғылыми мақалалар, шығармашылық портреттер*. - Астана: Жасыл орда., 2013. -263 бет

References:

1. Älimbaev M. *Köñil kündeligi*. -Almaty. Qazaqstan, 1989.-180 bet.
2. Dүйsenov M. *Jyldar men syrlar. Kündelik ese. I kitap*. -Qyzylorda: «Poligrafia» baspa üii, 2006. - 237 bet
3. Käkişev T. *Dos syry // Dүйsenov M. Jyldar men syrlar. Kündelik ese. II kitap*. -Qyzylorda: «Poligrafia baspa» üii, 2006. -217 bet.
4. Toqtağazin M. *Bekzat bolmys: Estelikter, eseler, ғылыми maqalalar, шығармашылық portretter*. - Astana: Jasyll orda., 2013. -263 bet

МРНТИ 17.07.41

<https://doi.org/10.51889/2020-2.1728-7804.63>

Әбдіқалық К.,¹ Алиева Ж.²

^{1,2} Қазақ Ұлттық қыздар педагогикалық университеті,
Алматы, Қазақстан

МҰХТАР МАҒАУИН ӘНГІМЕЛЕРІНДЕГІ АШТЫҚ МӘСЕЛЕСІ

Аңдатпа

Бұл мақалада М. Мағауиннің қазақтың трагедиясы суреттелген аштық тақырыбындағы әңгімелері кеңінен сөз етіледі. “Бір уыс бидай” әңгімесіндегі жазушының қарапайым қазақ әйелінің өткен өмірі мен ауыр өлімін суреттеу арқылы тарихи шындықты боямасыз жеткізудегі шеберлігі жүйелі түрде талдауға алынады. Қоғамның қасіретін тап басып айтқан қаламгердің өзіндік ерешеліктерімен қоса, образ сомдаудағы ұсталығы да зерделенеді, “Бір уыс бидай” әңгімесінің жалғасы іспеттес “Бір қадақ бидай” шығармасындағы авторлық ой-тұжырымдар нақты айқындалады. “Қара Ләйлек” әңгімесіндегі ұлттық құндылықтар мәселесі де бір ізділікпен сараланады.